

Verksamhetsrapport 2007

**Hela Sverige
ska leva!**

www.helasverige.se

LANDSBY
på
tillväxt

Med Gården
Så vi växer

Verksamhetsrapport 2007

Innehåll

Inledning.....	5
Prioriteringar.....	6
Planerad verksamhet.....	7
» Program för Byarörelsens utveckling	7
» En samhällsstruktur för ett hållbart samhälle	7
» Lokal tillväxt	7
» Företagande och lokal ekonomi	8
» Länsbygderåden	8
» Utbildning av grupperna	9
» Medlemsorganisationerna	9
» Övriga samarbetspartners	10
» Bygdenet	10
» Den svenska landsbygdspolitiken	11
» EU-politiken	11
» Internationellt samarbete	12
» Lokal och samordnad service	12
» Samlingslokaler	13
» Projektet Hållbara Bygder	13
» Nätverk av kvinnor	13
» Information, rådgivning, utbildning och goda exempel.....	14
» Evenemang	14
» Metoder för lokal utveckling	15
» Byarörelsens betydelse	15
» Lokal demokrati	15
» Integration	16
» Ungdomar	16
Publicerat under 2007	7

Verksamhetsrapport 2007

I den här rapporten kommenteras 2007 års verksamhetsplan direkt efter varje avsnitt. Den kompletterar förvaltningsberättelsen i Årsredovisningen för 2008 som i år är lite fylligare.

Inledning

För budgetåren 2005 och 2006 har Folkhälsovetenskapliga rådet Hela Sverige ska leva erhållit 10 miljoner kronor per år från regeringen. Det innebär att vi genomfört verksamheten i enlighet med de ursprungliga planerna. I det följande redovisas en verksamhet för 2007 som kräver en finansiering från Näringsdepartementet med cirka 15 miljoner kronor.

Vi har fått beslut om 10 miljoner kronor och fört diskussioner om de 5 miljoner som söktes för den särskilda satsningen på företagandet. Något beslut om dessa medel har ännu inte fattats. I beslutet om de tio miljonerna nämns som tidigare kansliet, informationen och länsbygderåden – och för första gången kommunbygderåden – som viktiga insatsområden. Däremot har inget belopp preciserats för läns-/kommunbygderådets verksamhet.

Kommentar

Den 26 juni fick vi beslut om ökad och mer långsiktig finansiering från Näringsdepartementet; 12, 14 respektive 15 miljoner kronor för åren 2008, 2009 och 2010. Vi fick däremot inte någon ökning för 2007. Efter diskussioner med departementet tog vi tillbaka vår ansökan om medel till den särskilda satsningen på företagandet till förmån för en successiv uppräkning av vårt allmänna anslag. De långsiktigt ökade resurserna ger oss goda möjligheter att utveckla vår verksamhet, men har inneburit återhållsamhet 2007.

Prioriteringar

Byarörelsens identitet och självständighet ska stärkas med utgångspunkt i det under våren 2006 avslutade Rådslagets rekommendationer samtidigt som samarbetet utvecklas med andra organisationer och med myndigheterna, främst kommunerna. Under året ska det nya programmet för vår rörelses utveckling och de nya stadgarna implementeras. Uppbyggnaden av organisationen ska fortsätta med länsbygderåden och kommunbygderåden som viktiga parter.

Vårt lilla kansli måste fungera väl för att vi ska kunna ge råd och stöd till de lokala utvecklingsgrupperna och företräda byarörelsen i olika sammanhang. En handläggare har rekryterats från och med årsskiftet för att vi ska klara kraven på ökade kontakter, ta del i arbetsgrupper, svara på remisser med mera.

Vår medverkan i olika utåtriktade sammanhang måste öka. Kommunikationen ska utvecklas vidare med Bygdenet som ett allt viktigare instrument.

Den extraordinära satsningen på företagandet som diskuterats och förankrats hos olika intressenter ska inledas 2007. Det gäller också det aviserade demokratiprojektet och satsningar på jämställdhet, integration och ungdomar.

Kommentar

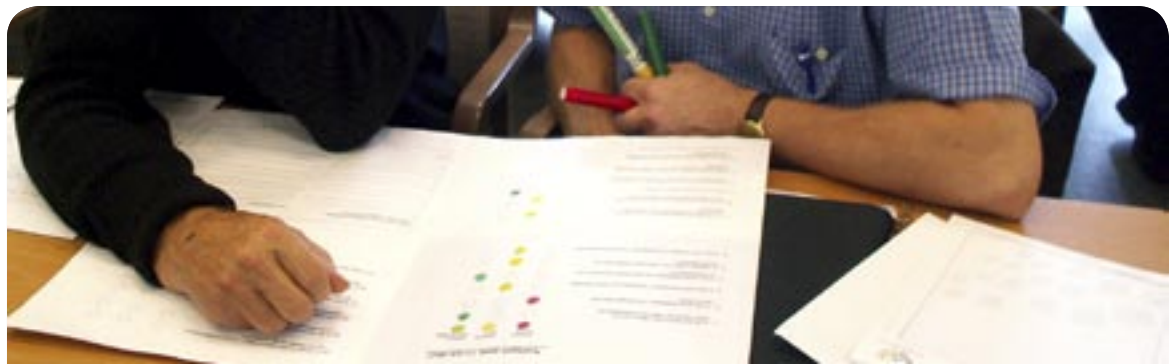
Vi har genomfört vår verksamhet som planerat i stora drag, fränsett satsningen på "Företagsamma bygder". Dock har det varit en viss eftersläpning inom en del områden. Det gäller bland annat förberedelserna för ett mer omfattande utbildningsprogram för de lokala utvecklingsgrupperna, lanseringen av nya Bygdenet och vissa andra projekt. Ekonomin är i balans.

Den interna organisationsuppbyggnaden har fortsatt som planerat med nya stadgar och ett program för byarörelsens utveckling. Länsbygderåden har stärkts genom utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyten. Några nya kommunbygderåd har bildats och fler är på gång.

Kansliet har bemannats i planerad omfattning med fem personer varav de flesta på heltid. Utvecklingen av Bygdenet har gått långsammare än planerat. En enkät till de lokala utvecklingsgrupperna skickades ut under hösten som underlag för en restaurering av Bygdebanken.

Mer kraft har kunnat läggas på opinionsbildande aktiviteter, vilket resulterat i att vi nått ut i debatten lite bättre än tidigare. Fortfarande fattas här en hel del ...

En verksamhetsplan för 2008 har tagits fram med utgångspunkt från Näringsdepartementets beslut om medel till vår verksamhet. Den antogs vid höstmötet den 12 december för godkännande vid årsmötet i maj 2008.

Planerad verksamhet

Program för byarörelsens utveckling

Byarörelsen måste ständigt förnyas utifrån omvärldens förändringar och nya krav och bli ännu mer kompetent och kraftfull. Rådslaget har givit tillfälle för de lokala grupperna att samtala om vad som är betydelsefullt i det lokala utvecklingsarbetet och göra viktiga prioriteringar. Det har varit fråga om en intern process om byarörelsens mål, uppgifter, organisation och finansiering. Men det handlar också om samverkan med omvärlden och vad det krävs för stöd från samhällets sida. Ett program för byarörelsens utveckling som utgår från resultatet av Rådslaget ska behandlas på årsmötet och omsättas i praktisk verksamhet.

Kommentar

Programmet är antaget vid årsmötet och har spridits inom organisationen. En uppföljning kommer att göras till höstmötet 2008.

En samhällsstruktur för ett hållbart samhälle.

Byarörelsen som samhällsbyggare är underskattad. Den har en viktig roll att spela i omställningen till ett hållbart samhälle – ekologiskt, ekonomiskt och socialt. De lokala utvecklingsgrupperna stärker basen. Kommunbygderåden och länsbygderåden är viktiga nätverk som stöd för den lokala nivån. Även Leader-grupperna är nya inslag i samhällsstrukturen på en nivå mellan kommunerna och länet. Kommunerna samarbetar allt oftare i kommunalförbund, storregioner har bildats och fler diskuteras. Vi ska ta mer aktiv del i byggandet av den nya samhällsstrukturen.

Kommentar

Vi har fortsatt att stärka de olika delarna i vår organisation med ökat fokus på kommunbygderåden. Vi har också agerat för att lyfta fram de lokala utvecklingsgruppernas särart, bland annat i samband med skogscertifieringen, där vi framhållit att dessa grupper representerar den lokala allmännyttan och ska ha inflytande i processen.

Lokal tillväxt

Verksamheten under år 2007 ska liksom tidigare inriktas på att stödja byarörelsen i det lokala utvecklingsarbetet. För många lokala grupper handlar det om att ta ett steg till i sin verksamhet för att bidra till att utveckla den lokala ekonomin. I takt med att de engagerar sig i ett allt mer avancerat utvecklingsarbete växer kraven på kvalificerad assistans från Folkrorelserådet Hela Sverige ska levas kansli och länsbygderåden. Vi ska hjälpa grupperna att ta aktiv del i de regionala utvecklingsprogrammen och i olika EU-program.

Kommentar

Vår utbildningsinsats på länsbygderåden har styrts mot EU-programmen, som syftar till att stimulera företagande och stärka tillväxten. Vi har tagit plats i övervakningskommittéer, ÖK, och partnerskap. Vi har också sökt och fått en inspiratörs- och en konferenscheck från Landsbygdsnätverket, som gör det möjligt att bättre hjälpa Byarörelsen att ta del av främst Landsbygdsprogrammet. Under hösten har 2008 års utbildning av Länsbygderåden planerats. Även detta år kommer utbildning som stärker förmågan att stödja den ekonomiska utvecklingen lokalt att prioriteras. Arbetet med hjälp av checkarna inleddes 1 oktober och pågår till och med mars 2008.

Företagande och lokal ekonomi

Byarörelsen får en allt viktigare roll för den lokala ekonomin. De lokala utvecklingsgrupperna driver projekt och handhar betydande ekonomiska resurser, bland annat EU-medel. Många satsningar syftar till att utveckla en entreprenöriell miljö som leder till nyföretagande i olika former. Ofta handlar det om att "ekonomisera" verksamhet som utvecklats i den ideella föreningens form men också att ta över offentlig verksamhet som mer effektivt kan drivas i privat eller kooperativ regi. Avsikten är att under 2007 påbörja den satsning *Företagsamma bygder* som förberetts under 2006 och som syftar till att skapa en miljö som stimulerar entreprenörskap och investeringar på landsbygden. Samarbetspartners är främst Coompanion, Hushållningssällskapens förbund, LRF, Företagarna, Jordbruksverket, Nutek och förhoppningsvis Näringsdepartementet.

Erfarenheter ska användas från vårt av Nutek stödda projekt *Förbättrat stöd till företagande och entreprenörskap i lokal utveckling* som genomförts i fem län för att utveckla samarbetet mellan främst länsbygderåden och Coompanion. Nära samverkan kommer att ske med fortsättningen på projektet *Lokalekonomi.nu* som Coompanion drivit i ett par etapper i samarbete med bland annat Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva och som nu planeras att gå vidare i en tredje fas – Lokala fonder.

Omfattningen och inriktningen på satsningen på företagandet är beroende på de resurser som ställs till förfogande av främst Näringsdepartementet.

Kommentar

Vår planerade satsning på Företagsamma bygder har inte kunnat genomföras som planerat. Vi har ändå i mer begränsad omfattning fortsatt att stimulera entreprenörskap och företagande och stärka den lokala ekonomin. Vi har inriktat verksamheten på den lokala kapitalbildningen och kan förhoppningsvis gå vidare tillsammans med Nutek, Coompanion med flera, och i samarbete med Landsbygdsnätverket. Nutek ligger tyvärr lågt med sitt tidigare aviserade program Lokala fonder.

Länsbygderåden

En fortsatt satsning på länsbygderåden och därmed också kommunbygderåden ska ske under 2007. Deras roller utvecklas och de måste stärka sin egen kompetens för att klara uppgifterna. Det utbildningsprogram som genomförts under 2006 ska vidareutvecklas under 2007.

Många länsbygderåd deltar aktivt i olika program för regional och lokal utveckling tillsammans med den sociala ekonomins övriga aktörer. På sina håll har emellertid länsbygderåden uppenbara problem med att ta plats. De flesta har också uppenbara problem med att finansiera en rimlig verksamhet. Vi ska bistå länsbygderåden när det gäller medverkan i olika regionala utvecklingsprogram och i den regionala resurstilldelningen.

Kommentar

Satsningen på länsbygderåden har fortsatt främst genom utbildningsprogrammet. Under 2007 har fyra utbildningstillfällen anordnats i ämnena EU-program, projektledning och valberedning. Med stöd av en inspiratörscheck har särskilda möten har hållits för att diskutera angelägna frågor som berör EU-programmen, främst Landsbygdsprogrammet. Länsbygderåden har tagit plats i regionala partnerskap för Landsbygdsprogrammet och Regionala fonden – men ändå inte riktigt i den omfattning som skulle behövas. Den 15 september konstituerades länsbygderådet i Göteborgsregionen och därmed är den sista vita fläcken på kartan täckt.

Utbildning av grupperna

Under 2007 ska utbildningsprogrammet för länsbygderåden vidareutvecklas och rikta sig till även kommunbygderåden och de lokala utvecklingsgrupperna. Erfarenheterna från Rådslaget utgör ett underlag. Utbildningen är en viktig del i strategin att stärka de lokala utvecklingsgrupperna att ta en ännu mer aktiv roll i tillväxtarbetet. Insatserna ska ske i nära samarbete med folkbildningen, främst ABF och Studieförbundet Vuxenskolan.

Kommentar

Den särskilda utbildningssatsningen på grupperna har inte förberetts som planerat. Den kommer att fullföljas under 2008.

Medlemsorganisationerna

Det är angeläget att utveckla samarbetet med våra 38 medlemsorganisationer. Vi ska få till stånd ytterligare gemensamma projekt som syftar till att stärka den lokala utvecklingen och som är till nytta för samtliga ingående parter. Därmed växlar vi upp vårt eget arbete och våra medel och ökar effekten av verksamheten. Exempel på organisationer med vilka samarbete redan sker eller planeras är Hushållningssällskapens förbund, studieförbunden och Civilförsvarfsförbundet.

Kommentar

Träffar har hållits med flera av medlemsorganisationerna och gemensamma projekt har diskuterats. Flera samarbeten pågår, som "Fria Metoder" tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan, ABF och Coompanion. Ett nytt projekt som diskuterats med samlingslokalsorganisationerna är "Digitala hus". Svenska Fotbollförbundet är ny medlem och samarbete sker om satsningen "En förening i varje by". Friteatern är en annan viktig medlemsorganisation som vi samarbetar nära med. Vårt höstmötes första dag arrangerades tillsammans med Friteatern i deras lokaler.

Övriga samarbetspartners

Det är nödvändigt med ett förbättrat samarbete med regionala aktörer som stödjer den lokala utvecklingen. Det gäller organisationer som Coompanion och Hushållningssällskapen. Det gäller givetvis även de regionala myndigheterna, det vill säga främst länsstyrelser, regioner och landsting.

Vi ska också fortsätta vårt samarbete med organisationer som Småkom, Norrlandsförbundet och Inlandskommunernas ekonomiska förening.

Även de statliga verk som har ansvar för landsbygdens utveckling är viktiga samarbetspartners. För närvarande sker samverkan med främst Jordbruksverket, Glesbygdsverket, Nutek och Konsumentverket. Kontakter och samarbete sker också med flera departement och med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Kommentar

Samarbetet med andra organisationer utvecklas ständigt. Exempel är opinionsbildning och politisk påverkan tillsammans med SmåKom, Norrlandsförbundet och Inlandskommunerna ekonomisk förening. Vi har deltagit i olika utredningar och projekt, exempelvis "Folkbildningens betydelse för lokal utveckling", som leds av Folkbildningsrådet. Nära samverkan har skett med flera statliga verk. Nytt är medverkan i Landsbygdsnätverket vid Jordbruksverket. Vi har också samverkat med Centrum för biologisk mångfald vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), och har engagerat oss i skogscertifieringen genom medlemskap i Forest Stewardship Sverige (FSC). Dessutom har vi tagit plats i Lars Högdahls nytillsatta serviceutredning. Vi har fått några nya medlemsorganisationer. Småkom, Föreningen Sveriges Vattenkraftkommuner och Inlandskommunerna ekonomisk förening har sökt och beviljats medlemskap från och med 2008.

Bygdenet

Utvecklingen av Bygdenet ska fortsätta under 2007. Det ska bli ett självklart nav för alla lokala utvecklingsgrupper och andra som intresserar sig för landsbygdsfrågor och lokal utveckling. Ambitionen är att de lokala utvecklingsgrupperna ska vara föregångare i IT-användningen, allt från att gräva bredband till att arbeta "på nätet" och verkligen utnyttja de tekniska möjligheterna. Även våra medlemsorganisationer, kommunerna, regionala organ och forskningsinstitutioner kan dra stor nytta av Bygdenet. Det blir också ett viktigt instrument i *Företagsamma bygder*. En satsning på att restaurera Bygdebanken har påbörjats under 2006 och fortsätter under 2007. Målet är att den återigen ska bli en betydelsefull källa för information om byarörelsen och det lokala utvecklingsarbetet. Bland annat krävs en omfattande aktualisering av gamla uppgifter och inläggning av nya.

Kommentar

Lanseringen av nya Bygdenet fick skjutas fram till efter årsskiftet då den nya domänen www.helasverige.se tas i bruk. En enkät skickades ut i oktober till samtliga utvecklingsgrupper för att samla information till restaureringen av Bygdebanken. Avsikten är att presentera de första resultaten vid Landsbygdsriksdagen i Lycksele. Vid årsskiftet hade cirka 1 000 grupper svarat, vilket var ett lite sämre resultat än vad vi hoppats på. Glesbygdsverket har ställt personella resurser till förfogande för genomförandet.

Den svenska landsbygdspolitiken

Under hösten 2006 har Landsbygdskommittén avslutat sitt arbete och resultatet ska omsättas i praktisk politik. Vi avser att nära följa och efter bästa förmåga påverka den processen under 2007.

Avregleringen av offentlig verksamhet slår hårt mot landsbygden och myndigheterna drar sig ”mot centrum”. Ett samarbete sker med Norrlandsförbundet, SmåKom och Inlandskommunerna ekonomisk förening för att lyfta fram nya sätt att organisera den offentliga verksamheten.

Kommentar

Vi har tillsammans med andra aktörer uppmärksammat regering och riksdag på behovet av att ta krafttag för att utveckla politiken för landsbygden och omsätta den praktiskt. Vi har särskilt lyft fram konsekvenserna för Inlandet av de nedskärningar som sker av den statliga verksamheten, till exempel skattekontor och Försäkringskassan. Landsbygdspolitiken uppmärksammas ordentligt på Landsbygdsriksdagen genom ett antal seminarier i samarbete med regeringen och Landsbygdsnätverket.

EU-politiken

De nya EU-programmen för perioden 2007–13 ska sjösättas i början av året. Vi ska fortsätta vårt aktiva engagemang med att företräda de lokala grupperna i exempelvis övervakningskommittéer. Det krävs betydande insatser från den sociala ekonomins aktörer för att inte det lilla och perifera ska komma bort i hanteringen. Oförmågan att samordna verksamheter till en effektiv helhet lokalt är stor i vårt sektoriserade samhälle. Vi ska verka för att resurser ställs till förfogande för lokal utveckling och därmed tillväxt i hela landet. En särskild strategi för vår medverkan i EU-programmet tas fram under våren.

Kommentar

EU-strategin är framtagen i en process där länsbygderåden engagerats och arbetet har inriktats på att omsätta den i praktiken. Länsbygderåden i östra Mellansverige har tillsammans med den sociala ekonomins övriga aktörer tagit fram en modell för ett ramprojekt inom regionala fonden. Även i mellersta Norrland har pågått ett arbete med ett gemensamt projekt inom den regionala fonden. Vi har tillsatt en arbets-/skrivargrupp för att ta fram ett nationellt ramprojekt alternativt ”storregionala” projekt för lokal utveckling inom sociala fonden. Checkar från Landsbygdsnätverket har erhållits för att hjälpa Byarörelsen att ta plats i Landsbygdsprogrammet och en ”inspiratör” har anlitats till och med mars 2008.

Internationellt samarbete

Den svenska byarörelsen och Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva ses som förebilder för landsbygdsrörelser i andra länder, bland annat de nya medlemsländerna i EU. Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva medverkar sedan många år i Hela Norden ska leva och Pre-accession Partnerships for Rural Europe (PREPARE). Under 2006 har dessutom etablerats de båda nätverken European Rural Allians (ERA) och European Rural Community Association (ERCA). Det förstnämnda samlar europeiska landsbygdsorganisationer och det andra nationella byarörelser i ett paneuropeiskt nätverk. Under 2007 ska uppgifter och former för dessa båda nätverk vidareutvecklas med vår aktiva medverkan. Ambitionen är att vi ska befinna oss i täten för samarbetet bland de europeiska byarörelserna.

Kommentar

Vi har medverkat i flera möten och arrangemang. Representanter för Hela Sverige ska leva har deltagit i Landsbygdsriksdagarna i Estland respektive Holland. Under året har vi varit närvarande på två möten med Hela Norden ska leva, i Tromsö och på Åland. Vi har även varit på plats på ett par möten i Pre-accession Partnerships for Rural Europe (PREPARE) och två möten i European Rural Allians (ERA).

HNSL kommer efter många år att vidareutvecklas från nätverk till förening och vi har tagit på oss att registrera föreningen i Sverige. Vi har gått in som medlem i ERA och har fortsatt utvecklingsarbetet med European Rural Community Association (ERCA). Diskussioner har förts om att vi ska ta över Hushållningssällskapets förbunds roll som administratör av PREPARE, men istället kommer sannolikt någon organisation i Öst- och/eller Centraleuropa att göra det. Tillsammans med Landsbygdsnätverket satsar vi särskilt på den internationella delen av Landsbygdsriksdagen. Studieresor och flera seminarier arrangeras, bland annat ett möte om att mer formellt bilda ERCA.

Lokal och samordnad service

Basservicen urholkas snabbt runt om i landet. Det gäller både den samhällliga servicen, som skolan, och den kommersiella, som lanthandeln. Vi avser att fortsätta vårt samarbete med Konsumentverket, Föreningen Landsbygdshandeln främjande, Glesbygdsverket, Kommunförbundet, Småkom och LRF för att bidra till nya lösningar för basservicen på landsbygden och vi ska delta i det utvecklingsarbete som pågår inom Konsumentverkets Centrala samordningsforum.

Kommentar

Fortsatt samarbete har skett med de nämnda aktörerna. Dessutom har vi stärkt vårt arbete inom detta verksamhetsområde genom samarbetet med serviceutredningen. En särskild satsning har gjorts på drivmedelsförsörjningen på landsbygden med Länsbyggerådet i Värmland i täten. En check har sökts hos Landsbygdsnätverket för ett seminarium i maj 2008.

Samlingslokaler

Ett viktigt nav i byautvecklingen är bra och ändamålsenliga lokaler. Folkrådet Hela Sverige ska leva ska delta i opinionsbildningen för att tillförsäkra byarörelsen god tillgång till samlingslokaler. Samverkan mellan samlingslokalorganisationerna Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar och Folkrådet Hela Sverige ska leva utvecklas under de närmaste åren.

Kommentar

Överenskommelse har träffats med Samlingslokalorganisationernas Samarbetskommitté (SamSam) och SmåKom att söka bredda den satsning som skett i flera Folkets Hus på främst digitala filmvisningar till att avse också annan verksamhet och omfatta även mindre lokaler och billigare utrustning. "Digitala hus" är arbetsnamnet. Diskussionerna under hösten resulterade i att SamSam sökte en check hos Landsbygdsnätverket. Ambitionen är att genomföra en gemensam satsning med start under 2008.

Projektet Hållbara bygger

... avslutades på försommaren 2006. En ansökan om en ny etapp kommer att lämnas in till Jordbruksverket under våren. Avsikten är att visa hur lokal utveckling kan åstadkommas med utgångspunkt i de naturgivna och förnybara resurserna på landsbygden och även påverka jordbrukspolitiken i riktning mot en integrerad landsbygdspolitik. Inom ramen för projektet utvecklas särskilda temata till mer självständiga projekt och processer. Ett exempel är lokal förvaltning av våra naturresurser. Det är synnerligen aktuellt idag när betydande arealer, främst i norra inlandet, avsätts som re-servat. Lokal förvaltning har också uppmärksamats i den nya "folkliga" naturvårdspolitiken.

Kommentar

Ett preliminärt beslut fattades i augusti av Jordbruksverket om stöd från Landsbygdsprogrammet till en andra etapp, men med något reducerat belopp. Den ekologiska dimensionen av hållbarheten har satts i fokus och spridningen av erfarenheter inom rörelsen och till andra intressenter ska prioriteras. Arbetet startades trots att definitivt beslut inte fattats av Jordbruksverket. Kompletterande medel har ställts till projektets förfogande av det så kallade Naptek-programmet vid Centrum för biologiskt mångfald. Vid årsskiftet fick vi besked om stöd till den nivå vår ansökan ursprungligen avsåg, det vill säga cirka 1,4 miljoner kronor.

Nätverk av kvinnor

Det nätverk av aktiva kvinnor inom byarörelsen som finns sedan något år har inspirerat till ökad medverkan av kvinnor på "högre nivåer" inom byarörelsen, bland annat som ordförande för länsbygderåden. Vid den andra träffen i Åby i Östergötland togs ett förslag till handlingsprogram fram och en ansökan om utvecklingsmedel har lämnats till Justitiedepartementet. Avsikten är att programmet ska genomföras med början 2007.

Kommentar

Ansökan beviljades i något bantad form och verksamheten drogs igång efter sommaren. Arbetet med att ta fram en jämställdhetsstrategi för Byarörelsen har genomförts. Strategin har redovisats för styrelsen och höstmötet. Formellt beslut fattas vid årsmötet 2008.

Information, rådgivning, utbildning och goda exempel

Vardagsarbetet med information, rådgivning, utbildning och andra typer av stöd och stimulans till den lokala samhällsnivån är viktigt och ska prioriteras. Vi måste kunna erbjuda än mer kvalificerad assistens till det lokala samhällsbygget som komplement till eller snarare som bas för insatser från andra aktörer som Coompanion och Hushållningssällskap.

Under 2007 kommer fyra Nyhetsbrev att distribueras till bland annat samtliga utvecklingsgrupper. Ytterligare något brev kommer eventuellt att tas fram i nätversion.

Vi lyfter kontinuerligt fram goda exempel på lokal utveckling som inspiration för andra. Under 2006 har vi tagit fram 13 skrifter i en serie och dessutom en skrift om lanthandeln. Skrifterna läggs ut på Bygdenet men trycks också i begränsade upplagor. Inom *Hållbara bygder* har också flera skrifter publicerats. Avsikten är att fortsätta utgivningen av skriftserien även under 2007 med åtminstone fem skrifter allt eftersom finansiering ordnas. Aktiva insatser för att sprida budskapet i skrifterna ska göras.

Kommentar

En ny grafisk profil har tagits i bruk. Fyra nyhetsblad och två nya skrifter i vår serie har producerats; Vi arbetar med lokala utvecklingsplaner och Vi ordnar bredband. Nytryck har skett av den efterfrågade skriften om småföretagandet. Ytterligare tre skrifter har förberetts för utgivning efter årsskiftet; om kyrkan, trafiksäkerheten och lokal ekonomi. Flera andra skrifter har tryckts och distribuerats, bland annat Ekonomi till tusen i Trönö. Beslut har fattats om ytterligare en skrift som ska ge goda exempel på lokala satsningar på förnybar energi.

Evenemang

Planeringen för 2008 års landsbygdsriksdag inleds redan försommaren 2007. Årets lokala utvecklingsgrupp och Årets kommun ska utses och särskilda arrangemang hållas för att uppmärksamma utnämningarna. Vi deltar med begränsad insats i Landsbygdens Dag med FLF som huvudorganisatör.

Kommentar

Förberedelserna för Landsbygdsriksdagen i Lycksele 7–9 mars inleddes på försommaren. Huvudtema är Klimat, miljö och energi, men också andra ämnen ges stort utrymme som jämställdheten och landsbygdspolitiken. Landsbygdsnätverket har ställt upp som medarrangör och med ekonomiska resurser. Finansieringen är i hamn förutsatt ett positivt beslut om regionala medel från Landsbygdsprogrammet i Västerbottens län som komplement till övrig finansiering, bland annat sponsring från många håll.

Flera länsbyggeråd har medverkat aktivt i Landsbygdens dag. Förra Årets grupp och Årets kommun uppmärksammades särskilt genom en konferens i Vara. Till årets Lokala grupp har utsetts Bräkne-Hoby och till Årets kommun Skellefteå. De tilldelades sina utmärkelser vid höstmötet.

Metoder för lokal utveckling

Det är angeläget att anpassa befintliga och utveckla nya metoder som stöd för den lokala utvecklingen. Den ”Metodbox” som utvecklades under 90-talet har vidareutvecklats i Finland. Under 2006 har vi tillsammans med Vuxenskolan, ABF och Coompanion startat en ny hemsida, www.fria.metoder.se. Avsikten är att fortsätta utvecklingen av sidan under 2007.

Kommentar

Samarbetet har fortsatt och hemsidan www.friametoder.se har vidareutvecklats. En konferens hölls 8 november om metodutveckling med internationellt deltagande, finansierad med en konferenscheck till Coompanion från Landsbygdsnätverket. Metodutveckling har prioriterats i planeringen för 2008.

Byarörelsens betydelse

Det är nu tio år sedan byarörelsen kartlades mer ingående. Mycket har hänt sedan dess. Det är dags att skapa sig en aktuell bild av byarörelsen och dess betydelse för samhällsutvecklingen. Ett första steg har tagits inom ramen för *Hållbara bygder*, knutet till Trönö. En mer omfattande satsning planeras under 2007 kopplat till Bygdenetbanken i samarbete med bland annat Glesbygdsverket.

Kommentar

Inom ramen för restaureringen av Bygdebanken har kontakt tagits med Glesbygdsverket och forskare för att analysera betydelsen av det lokala utvecklingsarbetet och särskilt då effekten av Byarörelsens verksamhet. Byarörelsens betydelse uppmärksammas vid Landsbygdsriksdagen där inkomna svar på enkäten till grupperna och aktuell forskning inom området redovisas.

Lokal demokrati

Vi har i flera år haft ambitioner att mera aktivt engagera oss i ett arbete för vidareutveckling och fördjupning av den lokala demokratin, men har saknat resurserna för att ta tag i uppgiften. Under 2006 har inletts ett samarbete med bland annat SKL och Justitiedepartementet om seminarier om främst samspelet mellan de lokala utvecklingsgrupperna och kommunen. Avsikten är att följa upp de insatser som gjordes under projektet Byapolitiken i samarbete med bland annat dåvarande Kommunförbundet. Även här ska etableras ett nordiskt samarbete. En enkel programskiss har diskuterats på det senaste seminariet i Skövde och ambitionen är att genomföra en mer strukturerad satsning de närmaste åren med början 2007. Lokal utvecklingsplanering blir en viktig del.

Kommentar

Satsningen på demokratin har vinklats mot Lokal utvecklingsplanering. Avsikten har varit att engagerade länsbygderåd, bland annat i Västra Götaland, ska ta tåten med hjälp av resurser från Landsbygdsprogrammet. Flera Länsbygderåd ha också förberett särskilda projekt. En nationell insats för att hålla ihop en landsomfattande satsning har initierats tillsammans med bland annat Landsbygdsnätverket och Glesbygdsverket med ambition att starta verksamheten direkt efter årsskiftet och omgående rekrytera en projektledare.

Integration

Jämfört med våra stora städer finns få invandrare på landsbygden. De som etablerat sig på landsbygden bidrar ofta påtagligt till utvecklingen i bygden genom att de är entreprenörer och/eller aktiva i föreningslivet. På landsbygden finns inte segregerade miljöer som i de större städerna utan invandrarna är oftast väl integrerade på arbetsplatser och i sitt boende. Mer utvecklade kontakter mellan invandratäta förorter och glesbygder bidrar till att öka förståelsen mellan olika kulturer och kan leda till utflyttning till landsbygden. Under 2006 har vi gett ut en skrift i vår serie med lokala exempel på hur invandrare deltar i det lokala utvecklingsarbetet på landsbygden. Avsikten är att gå vidare med en satsning under 2007 och 2008, där invandrarnas betydelse för landsbygdens utveckling och landsbygden som etableringsmiljö lyfts fram.

Kommentar

Länsbygderådet i Stockholms län har fått extra resurser för att ta tåten i vårt arbete med integration. Seminarier hålls på Landsbygdsriksdagen.

Ungdomar

Det ungdomliga inslaget i byarörelsen är förhållandevis litet. Under Landsbygdsriksdagen i Sjuhärad gjordes en särskild satsning på ungdomarnas medverkan med mycket lyckat resultat. Naturbruksgymnasierna var en viktig part. Avsikten är att bygga vidare på det ungdomliga engagemanget i samarbete med bland annat Leader+nätverket *U-land* och förbereda en satsning som kan genomföras under 2007 och 2008.

Kommentar

Verksamheten har främst inriktats på att ge Landsbygdsriksdagen i Lycksele en ungdomlig profil. Kontakter har skett med Ung på landsbygden (U-land) med flera för att intensifiera samarbetet. Satsningen i Lycksele inleds med en särskild dag för ungdomarna och den bekostas till stor del av Landsbygdsnätverket.

Publicerat under 2007

- ▶ 12 pressmeddelanden har publicerats. Exempel på rubriker: "Skogens resurser måste komma skogsbygderna till godo", "Göteborgsområdet får ett nytt länsbygderåd", "Nu bjuder vi in till Landsbygdsriksdag!".
- ▶ Fem öppna brev har skrivits. Av dem handlade fyra om Telia och ställdes till infrastrukturminister Åsa Torstensson, Anders Igel, dåvarande vd på Telia Sonera, Mats Odell, kommun- och finansmarknadsminister samt partiledarna för riksdagspartierna.
- ▶ 11 debattartiklar har publicerats under året, med rubriker som "En politik för turismnäringen", "För vilka har vi statliga verk?", "Växla upp det lokala kapitalet".
- ▶ 12 remissyttranden har skrivits. Exempel på remisser vi svarat på är "Lag om strukturfondspartnerskap" – till Näringsdepartementet, "Se landsbygden. Myter, sanningar och framtidsstrategier" – till Jordbruksdepartementet, "På väg mot ett oljefritt Sverige" – till Näringsdepartementet.

Rapporter och övrigt

- ▶ Program, Hela Sverige ska leva 2007-2012
- ▶ Ekonomi till tusen i Trönö, att sätta värde på lokal utveckling.
Skribent Ulla Herlitz.
- ▶ Två perspektiv på Sveriges framtid, en diskussion om Ansvarskommitténs slutbetänkande. I samarbete med SmåKom.
Skribent Ronny Svensson.
- ▶ Hållbara bygder del 1. Presentation av slutresultatet.
Skribent Elin Liljebäck.
- ▶ Vi arbetar med lokala utvecklingsplaner.
Skribent Inez Abrahamzon.
- ▶ Vi ordnar bredband.
Skribent Karin Wenström.

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva

Vi är en ideell förening som bildades 1989 i slutet av den stora kampanjen "Hela Sverige ska leva". Medlemmar är de lokala utvecklingsgrupperna samt 40 medlemsorganisationer.

I varje län finns länsbygderåd, bildade av de lokala grupperna. Länsbygderåden stöttar grupperna och ger råd på regional nivå.

Hela Sverige ska leva ger stöd och röst åt Byarörelsen på nationell nivå genom att sprida erfarenheter, stimulera samverkan, bilda opinion och påverka politiken för landsbygden.

För den löpande verksamheten svarar en styrelse med representanter för de lokala grupperna och medlemsorganisationerna.

Ett litet kansli i Stockholm håller i kontakter, administration och information.

Adress: Stortorget 7, 111 29 Stockholm
Telefon: 08-24 13 50 • Fax: 08-24 28 05
info@helasverige.se • www.helasverige.se